СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 27. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 4-го лютого 1941. No. 27. Jersey City, N. J., Tuesday, February 4, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВІДСОТОК НЕВИКОРИСТАНИХ ДЛЯ ЗБРОЇ ФАБРИК ВЕЛИКИЙ

ВАШИНҐТОН. — На запит, висланий головним директором бюра національного збросння, Вилємом Кнудсеном, до всіх американських фабрик, відповіло дотепер лиш десять відсотків. Але вже з тих відповідей виходить, що в Америці є ще велике число ріжних фабрик, які моглиб виробляти ріжні воєнні продукти, але дотепер не добились від уряду замовлень. Бюро національної оборони тепер виробляє плян, на основі якого булиб використані всі ті фабрики, малі і великі, та щоб у той спосіб кампанія збросння посувалась вперед, без потреби будови нових фабрик.

ЮНІЯ В ФАБРИКАХ ФОРДА.

ВАШИНҐТОН. — Вилїем Ґрін, голова Американської Федерації Праці, заявив, що робітники в фабриках Форда потворили свої юнії, які належать до Американської Федерації Праці. Ті юнії мають у собі вже більшість всіх Фордових робітників і в коротким часі вони будуть добиватись признання і колективних контрактів праці з Фордом. Як відомо, Форд є проти тих юній і проти колективних контрактів праці та нераз заповідав, що ніхто зверху не буде йому говорити, як він має завідувати своїми фабриками.

„ПОЛЬСЬКИЙ ДЕНЬ".

ОЛБАНІ. — Губернатор Лімен зарядив, що наступна неділя, 9 лютого, буде в нюйорськім стейті „Польським днем". Завданням того „дня" спопуляризувати польську справу і звернути увагу на положення Польщі, яка нині придавлена наїзником і осамітнена, говорить губернатор Лімен.

ЗАНЕПАД АМЕРИКАНСЬКОГО КОНҐРЕСУ МОЛОДІ.

ВАШИНҐТОН. — Голова спеціяльного конґресового комітету дослідів неамериканських активностей, конґресмен Старнес, заявив, що Американський Конґрес Молоді тепер в занепаді. Багато молодечих організацій відступило від нього, а також він втратив чимало зо своїх чільних старших приятелів. Серед них він утратив паню Рузвелтову, яка недавно відмовилась взяти участь у дебаті цього конґресу. Причиною цього, говорив конґресмен Старнес, є це, що комітет Даєса розкрив, що в тім Конґресі чільну ролю відгравали комуністи і він був свого роду „трансмісійним поясом", для ширення комунізму в Америці.

КАНАДА ПОДВОЮЄ ВИСИЛКИ ДО АНҐЛІЇ.

ОТАВА. — Канадійський премієр МекКензі Кінґ заявив, що тепер Канада подвоїть свою мілітарну поміч до Анґлії і вишле щераз стільки літаків, летунів, війська і всякого іншого воєнного матеріялу, як вже довепер вислала. Причина ця, що німці тепер збирають всі свої сили, щоб виконати свій давно заповіджений напад на анґлійські острови.

ЗАЧАРОВАНЕ КОЛО.

НЮ ЙОРК. — Внаслідок певних реформ у розпродажі молока американські фармери почали дещо більше заробляти на доставі молока. Та внаслідок більших зарібків вони відразу почали збільшувати продукцію молока. Багато з них приховує більше дійних коров і годує їх краще. З черги це збільшило продукцію молока і створило надвишку, яка знов тяготить на ціни і стягає їх вділ. Коли так далі піде, то фармери знайдуться знов у тім самім положенні, що були перед реформами.

ЗАСАДА ДЕМОКРАТІЇ.

НЮ ЙОРК. — „Союз громадян" натаврував законодавство, яке має на ціли усунути й унезаконнити всі комуністичні, націстичні і фашистівські політичні групи, бо в той спосіб, говорить згаданий „союз громадян", перемогу віднесуть фактично згадані підривні групи, а потерпить демократія. Завданням підривних груп є довести демократію до таких вчинків, які компромітувалиб її і змушували поповнювати диктаторські вчинки. Законодавство, яке хоче відобрати свободу слова тим підривним групам, компромітує демократичний спосіб поступовання.

ПОМЕР ВИЛІЕМ МЕКАДУ.

ВАШИНҐТОН. — Тут помер на удар серця в 77 році життя бувший сенатор і секретар фінансів у кабінеті президента Вилсона, Вилїем МекАду. Він у свій час мав великі впливи в Демократичній Партії і тими впливами причинився до номінації в 1932 р. на президентського кандидата Ф. Д. Рузвелта.

СТРАЙК У КРАМНИЦЯХ ҐВІЛЕНА.

НЮ ЙОРК. — В 52 аптичних крамницях Ґвілена вибух страйк. Застрайкувало в нім 800 працівників, які домагаються підвишки платні. Заряд компанії заявив, що він не всилі піднести плат, тому деякі крамниці будуть раз на все замкнені. Страйкарі апелювали до публики, щоб бойкотувати ті крамниці.

КОНҐРЕС ДЕБАТУЄ НАД ЗАКОНОПРОЄКТОМ Ч. 1776

Конґресова палата представників розпочала дебати над законопроектом ч. 1776, який має за завданням поширити права президента в справах помочи чужим воюючим державам. Голова комітету заграничних справ, Сол Блум, заявив, що він сподіється, що ще цього тижня законопроект перейде значною більшістю голосів.

Водночас сенатський комітет заграничних справ далі розбирає цей законопроект і на свій лад допитує ріжних свідків. Перед ним зізнавав минулої суботи секретар війни Стимсон і сказав, що ситуація така ґрізна, що він побоюється, чи поміч Анґлії з Америки прийде на час. Згаданий сенатський комітет задумує під кінець цього тижня переслухувати ще Вендела Вилкого, який тепер в Анґлії, але на днях літаком вертає до дому. З боку Вилкого це буде перешкод відносно ухвалення цього законопроекту, але з боку інших „старих", републиканів, заповідається спротив. Старі републикани далі твердять, що цей законопроект це вступ до диктатури в Америці.

ЦІНА НА ПІДЗЕМНИХ ЗАЛІЗНИЦЯХ НЮ ЙОРКУ МАБУТЬ ЗРОСТЕ

Громадянська буджетова комісія ствердила, що підземні залізниці Ню Йорку, від коли прийшли під заряд міста, мають недобір у висоті 30 міліонів долярів річно. Крім того комісія ствердила, що заряд міста занадто гойно витрачує міські фонди і задовжує місто. Вслід за тим згадана комісія поручила, щоб ціни за переїзд на нюйорських підземних залізницях підвищити. Нині місто затруднює 20,000 ріжних працівників більше, ніж сім літ тому, виключаючи від того числа тих залізничих робітників, які прийшли на міське удержання з хвилею перебрання підземних залізниць. Ті додаткові працівники, стверджувала згадана комісія, забирають містови щороку 40 міліонів долярів.

ЗА ПРИГОТУВАННЯ МІСТ ДО ВОРОЖИХ НАПАДІВ

На конференції представників, що відбулась минулого тижня в Вашингтоні, рішено звернутись до президента Рузвелта за помочею, щоб федеральний уряд разом з посадниками виробив плян, як приготовити міста перед можливим нападом з повітря. Оборона міст, говорили посадники, це не є справа цивільних дилетантів, тільки фахових людей. Крім того потрібно чимало грошей на це і воєнних машин. Підготовка до оборони міст повинна початись вже тепер.

БРИТІЙСЬКІ УСПІХИ В АФРИЦІ ЗБІЛЬШАЮТЬСЯ З КОЖНИМ ДНЕМ

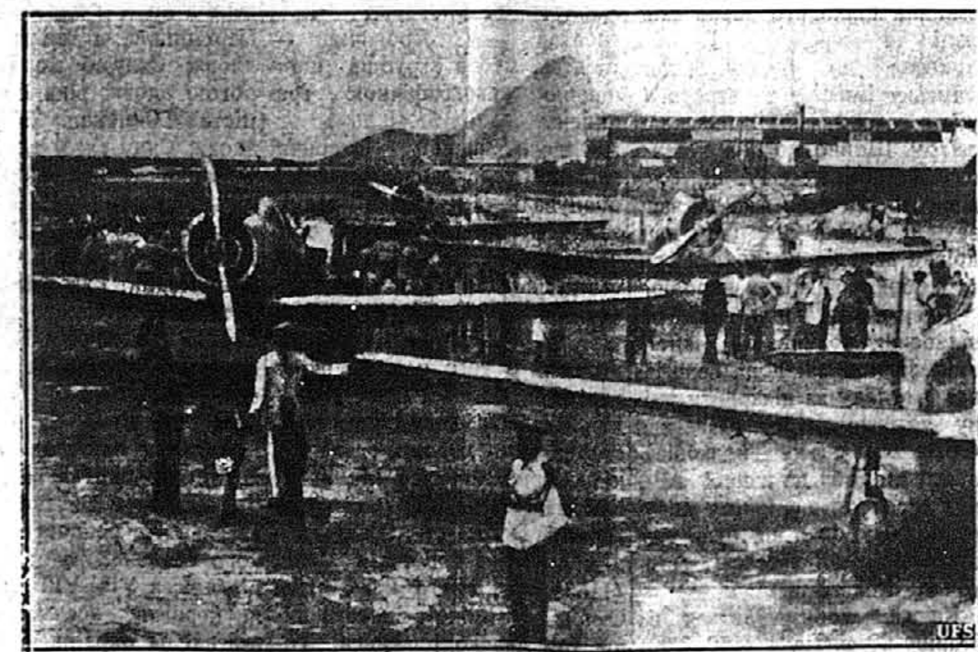
Можна сказати, що вся італійська армія, що є на африканській землі, знаходиться в відступі. Це відноситься до Лібії, Ерітреї, Етіопії й Сомалі. Але, як подають британські звідомлення, та відступаюча армія пробує ставити всюди опір, часами навіть дуже завзятий. Найбільшим британським успіхом останніх днів вважається заняття Аґордату, де італійці завзято борлись. Італійські втрати всюди значні як в людськім матеріялі, так і в повзах, гарматах й іншому воєнному добрі. Найгірше ведеться італійським частинам ще з того боку, що при відступі нападають на них зо засідок місцеві люде й вбивають таким чином чимало італійських вояків. Тепер питання, як піде далі? Британці здають собі добре справу з того, що тепер прийдеться їм боротись на терені, що гористий, каменистий, або болотнистий. Та вони певні, що з тим дадуть собі раду. Найгірше не веде італійцям в Етіопії, де, як кажуть британці, армія з яких 8,000 вояків прямо втікає. Італійці опинились тепер в Африці в такому положенню, що їм всюди грозить цілковите окруження. Виходить, що виходу для них нема, коли мати на увазі теперішню воєнну ситуацію.

АНҐЛІЯ ЖДЕ В НАПРУЖЕННЮ НІМЕЦЬКОЇ ІНВАЗІЇ

В Анґлії рахуються з тим, що тяжко думати, щоб німецькі погрози сповзли цілковито на нічім, себто, щоб німці не пробували напасти на Анґлію. Значить, що таки треба надіятись їхнього нападу. Це й було причиною, що понад 100 британських тяжких літаків бомбардували з цілої сили французькі пристані, звідки надіються німецького нападу на Анґлію. Це Брест і Бульонь. Бомбардовано теж і бельґійську пристань Остенд. В звіті про те бомбардування кажеться, що німецька протилетунська артилерія пробувала зо всіх сил відігнати британців від берега, але це їй не вдалось.

ГРЕКИ ВІДПЕРЛИ ВСІ ІТАЛІЙСЬКІ НАСТУПИ

Італійська велика офензива в Альбанії не має ніякого успіху, згідно з тим, що подають грецькі звідомлення з Атен. Греки кажуть, що пішли вперед і забрали поважне число італійців в полон. Та італійське звідомлення подає, що справа мається навпаки, себто, що греки відступають з великими втратами.

ЛІТАКИ, АМЕРИКАНСЬКОЇ РОБОТИ, ПРОДАНІ ДО БРАЗИЛІЇ.

В НІМЕЧЧИНІ НАДІЮТЬСЯ ВСТУПУ АМЕРИКИ ДО ВІЙНИ

БЕРЛІН. — Американські кореспонденти доносять з Німеччини, що вже й „звичайний німецький громадянин" зорієнтувався, як мається справа відносин Злучених Держав до Німеччини. Про це досі німецька преса писала мало, але тепер розписалась вже широко на ту тему і представляє справу так, що Злучені Держави перейшли з невтральної сторони на воюючу. З того, що та преса передає, повинен німецький громадянин заключати, що Злучені Держави стануть автоматично учасником війни. Притому кажеться, що Злучені Держави будуть „одиноким" союзником Великої Британії. А також пригадується, що Гітлер заповів, що буде сторпедований кожен американський корабель, що вестиме допомогу Анґлії. Німці, як виходить, рахуються з тим, що Злучені Держави будуть таки висилати свої кораблі до Анґлії враз з конвоями.

ЗАПОВІДАЄ НАПАД ПІД ВЕСНУ.

РИМ. — Джіовані Ансальдо заповів, що з весною Німеччина зачне таку велику офензиву проти Анґлії, якої не знає світова історія. Воєнні події, що були досі, виглядатимуть тільки на дрібні епізоди. Ансальдо ще каже, що всі перестороги Гітлера, звернені в сторону Америки, не мають ніякого впливу. Рузвелт, каже Ансальдо, не „іде спасати Анґлію", але обороняє „американський імперіялізм, бажаючи, щоб замісць Анґлії Злучені Держави стали світовою потуґою". Ансальдо ще заповідає, що „рішальний удар" завдадуть Британії на весні німецькі субмарини.

ПРОТЕСТ НОРВЕЗЬКИХ ЄПИСКОПІВ ПРОТИ НАЦІСТІВ.

СТОКГОЛЬМ. — Сталося в Норвеґії таке, що можна назвати цілком сміло „сензацією". І так це називає шведська преса. Це протест сімох протестантських, норвезьких єпископів проти націстівської влади. Протест підкреслює, що „нова влада" заповіла, що зберігатиме норвезьке і церковне право, та що суди будуть надалі незалежними. Та так не є. Нова влада допомагає злочинству. Штурмовці Квізлінґа вдираються до шкільних будинків і побивають учителів і учеників. Між іншим вони вхопили і вивезли президента студентської юнії й його тяжко побили і то без всякої причини. Далі протест вказує на резиґнацію усіх суддів Найвищого Суду, як теж на вимогу націстівської влади діставати від духовенства ті тайни, які їм були повірювані вірними при сповіди. На ті всі закиди дають протестантські єпископи докази.

ПОВІНЬ НА МАДЯРЩИНІ.

БУДАПЕШТ. — Вже передмістя Будапешту загрожене повінню. Люде забрались з хат. Подібне грозить сотням міст і сіл, бо всюди нагло піднеслись води в ріках.

ЧИ ПРИЙДЕ ДО ПОРОЗУМІННЯ?

ВІШІ. — Франція стоїть на передодні важного рішення. Адмірал Дарлян поїхав до Парижа, щоб дістати „остаточні" вимоги Гітлера в справі замирення між Німеччиною і Францією. Нема двох думок, що між тими вимогами є теж і те, щоб уряд у Віші притягнув до себе теж і про-німецького Лявуля, що є за „нову Европу" під німецьким проводом.

ТЕРТЯ В ПОЛУДНЕВІЙ АФРИЦІ.

ЙОГАННІСБУРҐ (Полуднева Африка). — В столиці Трансвалю прийшло несподівано до вуличних сутичок між цивільним населенням і вояками. Як подає Асошіейтед Прес яких 140 осіб, головно вояків, відвезено до шпиталів. До бійки мало прийти по зборах організації цивільних людей, що є проти війни і яку вважають „проти-британською". В Трансвалю, як відомо, живе значне число німців.

В ЧЕСТЬ ВОРОШИЛОВА.

МОСКВА. — Щоб піднести воєнного духа, Совети задумують вшанувати 60-літню річницю народин маршала Ворошилова великими парадами як теж театральними виставами. Показуватимуть теж „Марш Ворошилова", фільмову картину з революційних часів.

ВСЕ ЯКАСЬ РІЧНИЦЯ!

МОСКВА. — Советська пресова агенція подає, що з нагоди 23-ліття червоної армії відбудуться перегони молоді на ші. В перегонах возьме участь три міліони молоді. Ті перегони мають відбутись в північній Росії.

Є ЗГОДА.

ІСТАНБУЛ. — Доносять, що з розмов полк. Донована, висланника през. Рузвелта, з турецькими міністрами виходить, що є повна згода між Туреччиною і Злученими Державами щодо воєнних цілей.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

МАБУТЬ РАХУЮТЬ НА НОВУ РИҐУ

Український нарід знайшовся в такому положенню, що нігде не має свого державного представництва. Обидві воюючі сторони, а теж і невтральні, визнають далі представництва ріжних малих народів і держав, з ними переговорюють, їм помагають. Так є в Лондоні й так є в Вашинґтоні, коли брати на увагу демократичні потуги. І так є в Берліні чи в Римі, коли мова про держави „осі". Отже, не зважаючи на те, що ще й досі курсують ріжні сплітки про якісь „німецькі симпатії" до українських змагань, навіть на німецькім терені нема ніякого визнаного урядом представництва. Коли іде про демократичні потуги, то знаємо, чому так є. Нема такого представництва, бо на перешкоді є Совети...

Та ті обставини не повинні зменшувати ваги української справи. Особливо не повинні зменшувати цеї ваги в тих сусідів України, що тепер, як і український нарід, у неволі й хотілиб з цеї неволі визволитись. Маємо тут на думці в першу чергу Польщу, а зокрема те інтервю, яке мав речник „нової Польщі", себто ген. Сікорскі в Лондоні, коли розмовляв з відпоручником часопису „Дейлі Геральд" про „нову Европу". Як відомо з того, що було передане в нашій ґазеті вчера, ген. Сікорскі заявився за „федерацію Східньої Европи", що сягалаб „від Балтику аж по Чорне море". В ту федерацію він включив ріжні держави, але не згадав ні словом — України. Ні, наприклад, Литви. Правда, можна сказати, що Україна як самостійна держава не існує, бо є під Советами, чи там під Росією. Але чи тепер існують, коли так думати, Чехословаччина чи Польща, що їх ген. Сікорскі вже включив в ту федерацію? Можнаб ще подумати, що під теперішню хвилю так складаються політичні обставини, що йому не можна було говорити про Україну. Та годі так думати, бо чому тоді ген. Сікорскі заговорив про — Росію? І заявив, що хоч тепер її відношення загадочне, то він вірить, що Польща таки зговориться з Москвою далеко скорше, коли вже Гітлер буде розгромлений, бо тоді буде можна говорити далеко свобідніше... Колиб таке сказав якийсь звичайний ґенерал, то ми подумалиб, що говорить людина, що не визнається добре на політиці. Та це говорить премієр нового польського уряду, що подає плян „нової Европи" і „нового порядку", і то порядку, що має бути розумним, справедливим, тривким! І розвязує його по старій рецепті „Польщі від моря до моря" (тільки в дещо зміненім виді) та шляхом порозуміню Варшави з Москвою. Ген. Сікорскі, як видно, всетаки числить, що по розгромі Гітлера прийде така ситуація, що заставить Совети прийти до якоїсь нової Риґи і там поділитись з Польщею українськими землями...

Цікаве тепер те, хто дається зловити на таку „федерацію Східньої Европи"? Не виглядає, щоб за те був британський уряд. Знову Совети, відповідаючи на той проект ген. Сікорского, навіть не беруть його під якусь серіозну увагу, бо вважають, що справа їх розмежування з Польщею скінчена. Коли ж іде про українську опінію, то для неї проєкт ген. Сікорского у такім виді, як його передано, позбавлений усякого реального політичного змислу. А з морального боку то справа представляється так: коли можна ген. Сікорскому ділитись українськими землями зо Сталіном, то чому тоді не вільно ділитись польськими землями Гітлєрови зо Сталіном? Де льоґіка і яка етика?

ДО ІСТОРІЇ СОВЕТСЬКОГО БЕЗГЛУЗДЯ

(Вибори до місцевих советів в Західній Україні, Білорусі і Фінсько - Карельській Республиці).

Згадані вище вибори відбулись 15. грудня 1940. Московські „Известія" з 17. грудня пишуть з нагоди тих виборів між іншим таке:

„До виборчих урн в західніх областях України прийшло що найменше 98% всіх управнених до голосовання, на Білорусі — не менш 99%, і в Карельсько - Фінській Республиці — не менш 98%. Вже один цей факт майже безвимовно подання голосів доводить, що працівники цих областей, як і цілого СССР, мають довіря до советської влади, уважають її рідною і близькою їм. День виборів приніс новий блискучий тріюмф партії большевиків... Виборці подали знов з найбільшою одностайністю свої голоси за кандидатів сталінського бльоку комуністів і безпартійних... Вибори являються новим яскравим доказом морально - політичної єдности советського громадянства... Вчорашня робітниця Львівської фабрики „Бранка", яка дістала тепер імя Кірова, Анна Вільчинська, зробилась тепер керманичкою цілої змін робітниць, вчорашній безробітний Хомякевич кермує тепер механічним цехом дрогобицької нафто-перегонної фабрики, колишній сільський робітник Сухоцький стоїть тепер на чолі колхозу „Страна Советов"... Інтелігенцію тісно злучену з народом заступають такі депутати як визначний вчений І. Парнас, український письменник С. Тудор, польська письменниця Шемлінська та інші... Вибори відзначено високим працівним піднесенням, його треба затримати й збільшити... Разом було вибрано 458 представників до обласних советів, 7,179 — до районових, 4,762 — до міських, 842 — до районових советів по містах, 1,697 — до містечкових, 64,072 — до сільських советів..."

Навести цю безглуздо - демагогічну писанину треба з огляду на те, що вона відбиває цілий несамовитий образ советських виборів, а разом з тим зражує в значній мірі мети у пляни, які переслідує окупаційна влада уряджуючи цю попуру траґі-комедію. Її головною метою є перед усім здеморалізувати підбите населення, понизити його у власних очах, примусити визнати прилюдно його національну поразку і включення до „єдиного советського громадянства". Старі римляни прогоняли переможене військо під ярмом, москвини гонять чужонаціональне населення до „виборчих урн". Ціж вибори являються найганебнішим рекрутованням національних зрадників, оплачуваних посіпак московського імперіялізму зпоміж самогож підбитого населення, яких воно саме мусить урочисто визнати і їм формально підпорядкуватися. А їх „вибирається" немало, в усіх трьох республиках, отже приблизно на 15 міліонів населення, до 125,000 осіб. Деморалізувати населення має й сама „виборча" боротьба, себто позалаштункова гризня за кістку депутатської посади, кинуту московською владою, що дає неабиякі матеріяльні зиски та можливости, особливо в руках членів не-українського бльоку, що не заступае й 20% цілого населення, але навіть після урядової статистики має майже половину місць в місцевих советах.

Дальшою метою „виборів" є, як зазначують самі „Известія", „працівне піднесення" себто хвилеве піднесення до найвищого ступня визиску в промислових підприємствах та на селі, на якім його має бути вдержувано, аж до нового „працівного піднесення" з нагоди якоїсь советської чистости. Але цілу мету московського уряду осягається в дуже незначній мірі. Результати цих виборів бувають зовсім не ті, яких окупаційна влада чекає. „Знатніє люди фабрик і колхозів" вибрані до місцевих советів розчаровують дуже швидко московську владу. Місцеві національні зрадники та комуністичне шумовиння не-українського походження знають добре, для чого хочуть бути вибраними, і дбають не про „державні", себто московсько - партійні інтереси, а перед усім про власну кишеню та вигоду. До всіх цих Вільчінських, Сухоцьких, Хомякевичів та інших „вчорашніх безробітних і біданів", що стають по виборах на чолі советських підприємств, доводиться застосовувати тіж самі терористичні засоби, що й до всіх інших советських „директорів". Ще менше осягає московський уряд свою мету здеморалізувати широкі маси чужонаціонального населення. Самий факт вибору тих чи інших місцевих зрадників виключає їх з національного оточення, відокремлює від нього муром ненависти і погорди. Вони втрачають таким чином фактично кожну можність цести московські впливи в глибини народніх мас, отже не можуть виконувати того, для чого їх було вибрано.

СИН НАПОЛЕОНА — ОРЛЯТКО

Недавно Гітлер казав перевести з Відня до Парижа тлінні останки сина Наполеона Бонапарте, які зложено побіч гробниці самого великого завойовника, в Палаті Інвалідів в Парижі.

Наполеон, як відомо, надав імя свому синові „короля Риму", а тому, що він був також сином австрійської архикнягині Марії Люізи, названо його пізніше князем Райхштату. Французький драматург Ростан дав йому імя „Еґльон", цебто по українськи „орлятко", й від тоді всі французи інакше не називають його як тільки „Орлятко".

Коли аліянти побили Наполеона в 1914 р. то австрійський монарх забрав Наполеонова сина до себе. Його забрано в дитинстві до Австрії саме тоді, коли Франція була розгромлена; тепер знова, коли подібна доля стрінула Францію, його кости перевезено до Парижа та зложено біля його великого батька у тому Парижі, який Наполеон зробив великим і славним.

Поворот Орлятка-сентиментальна гра Гітлера.

Поворот костей Орлятка, це сентиментальний жест Гітлера в сторону французького народу. Це ніби вияв його „доброї волі" співпрацювати з урядом маршала Петена. Та леди чи Гітлер осягнув тим свою ціль. Згідно з німецькими плянами, сам Гітлер мав прибути до Парижа та передати кости Орлятка самому маршалови Петенові. Та Петен не прибув (на передодні цеї церемонії прийшло до конфлікту між Петеном і Лявалем). Не прибув рівнож і Гітлер. Тому саме відірав мощі орлятка адмірал Дарлян.

Та проте сама церемонія була дуже драматична. Гітлер знаний з того, що він любить великі паради. Дуже часто його важні промови виголошуються у вечері, а є попереджувані великими парадами зо смолоскипами і т. п. При похороні маршала Гінденбурга він виказав себе дуже спритним в уряджуванню парадних церемоній. Щось подібне було влаштоване й при переносах Орлятка. Від самого Відня німецькі жовніри держали почесну сторожу в поїзді, що перевозив Орлятко. Бракувало лиш французького війська; бо на французькій території не зявився ні один французький жовнір, щоб привітати тлінні останки сина найбільшого жовніра Франції, Наполеона.

Дещо історії.

По програній Наполеона під Ватерльо в 1814 р., австрійський монарх забрав Орлятко до Відня тому, що його мама була з Габсбурського роду. Цісарський двір старався всіма силами стерти з молодого князя всі сліди Наполеона. Навіть память про нього старалися вибити з його голови і серця в такий спосіб, щоб Орлятко не мав найменшого чуття до Наполеона. Тому йому надано австрійське імя, князь Райхстату, вважаючи його членом Габсбурської родини.

Вихованням Орлятка занявся сам Метерних, реакціонер і оден з найбільших дипльоматів по-Наполеонівської Европи. Коли молодий князь запитував про свого батька, то йому відповідали, що батько „в Америці", або що він є „ґенералом та сидить в тюрмі за бунт", і пр.

Французькі історики твердять, що Метерних нарочно хотів загнати завчасно князя до гробу, тому насилав на нього продажних жінок, думаючи, що тим робом він зломить його здоровля.

Одинокою особою на цісарськім дворі, що була дійсним і щирим приятелем князя, була архикнягиня Софія, жінка одного з архикнязів. Французький історик Ґустав Обрі пише про неї наступне:

„Вона цілим серцем сподівалася, що колись молодий князь засяде на престолі імператора. Про це вона говорила отверто перед цісарською родиною та цілим двором, і ніхто не смів її перечити, навіть князь Метерних, що знав її великий вплив та боявся його.

„Її звязки з князем Райхстату не збуджували жадних підозрінь, головно з боку її мужа... Та деякі придворні панї говорили дещо інакше. Літом вони стрічалися в Шенбруні, самі та без жадної опіки. Апартаменти князя були над кімнатами Софії так, що князь міг легко прийти до її будуарів тайними сходами, про які ніхто не знав".

Княгиня Софія мала сина, Франца Йосифа, який в 1848 р. став цісарем. Дехто здогадувався та навіть поширював слухи, що він був сином молодого князя Райхстату. Другий син Софії, Максиміліян, був насаджений Наполеоном III. як цісар Мексика, й був розстріляний мексиканськими революціонерами.

Коли молодий князь Райхстату все більш і більш клонився до руїни, його мати, Марія Люіза, їздила по ріжних краях і весело забавлялась з гр. Нейпергом, за якого пізніше вийшла замуж.

Французькі монархісти, звані бонапартистами, робили заходи, щоб видістати Орлятко з кліщів Метерниха та поставити на французький трон як Наполеона II. Підчас упадку Бурбонської династії в 1830 р. бонапартівський рух був надзвичайно сильний у Франції, та проте трон взяв Людовик Филип, з Бурбонсько-Орлеанської династії.

В 1840 р. Людовик Филип переніс домовину Наполеона з острова св. Олени до Парижа. Ця церемонія значно зміцнила бонапартівські тенденції, які увінчалися успіхом у виді Наполеона III на французькому троні.

Кінець Орлятка.

Тимчасом князь Райхстату помер в 1832 р. в ранному віці, бо мав всього 21 років. Його тіло було поховано в габсбурській гробниці в каплиці Капуцинів у Відні, де від 500 літ ховано членів габсбурської родини. Французький уряд много разів старався видобути його мощі, та однак австрійський уряд опирався, твердячи, що князь належить до габсбурської родини.

Тепер, по сто роках, Адольф Гітлер подумав, що це буде гарний жест, коли він звереме французам домовину Наполеонового сина. Домовину привезено серед великої паради нічкою до Палати Інвалідів в Парижі. Німецькі жовніри держали почесну сторожу, а всі вулиці, якими йшов похід, були освічені смолоскипами. При звуках боєвих сурм, почесна сторожа французької поліції відібрала домовину та зложила її в гробівці, біля домовини Наполеона. В інших обставинах така подія, булаб великим святом цілої французької нації. Та тепер на гробі Наполеона видніє напис: „Я хочу бути похованим над берегами Сени, між французьким народом, який я любив так безмежно". З батьком злучився тепер і його син.

В суді

Переслухуючи обвинуваченого, суддя завдає звичайні вступні питання: Жонатий чи кавалер, чи має маєток і т. п. Обвинувачений, занепокоєний цими питаннями, питає свого оборонця:

— Пане меценасе, про що йому йде? Чи має може доньку на віддані?

ЮЛІЯН ТАРНОВИЧ.

ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ.

(9)

Цими шляхами зачали римські купці відвідувати Галичину, на що вказують численні знахідки римських монет одиничні і цілими скарбами, та й інших приношених предметів римського бронзівництва, скляpства й гончарства. Тоді кінчилися на півдню Европи побідні змагання римлян за панування над світом, та разом з цим і наші землі переходять нову розвоєву фазу культури — **доби римського цісарства.** Місцеве населення достарчало римським купцям певно шкір, кожухів, коней, німря, защо діставало спершу заплату, по більшій части звінкою монетою, а потім міняло свій товар за глиняний, бронзовий і скляний посуд, бронзові й залізні фібули, спряжки, скляні намисники, кручені скляні браслети і т. п. Тоді була вже заселена долина Сяну, яку зі східньою Галичиною лучив торговельний шлях, що йшов через княжий **Звенигород** та нинішні повіти Городок і Мостиська. З півдня знову зміряв до долини ріки Висли — через широкі незаселені полоси між Сяном та околицею прикраківською — торговельний шлях долиною Дунайця, що був засвідчений скарбами динарів у грибівських й сандецькому повітах. Для кращого зрозуміння подаємо, що ріжні народи переходили, заходили, часово та довше переживали на наших землях, але це не належить до нашої теми; як також подаємо, що хоч наводимо деякі назвища сіль і місцевостей на Західних Карпатських Землях — одначе про повстання і початки наших осель буде точніше в слідуючих розділах.

Отож після цих ріжних народів появилися на Українських Землях з кінцем IV. ст. перші історично стверджені турко-татарські орди. Але найважнішою історичною подією від 375 р. до кінця VI. ст. по Христі була так звана велика мандрівка народів, що змінила цілковито образ східньої та середущої Европи, привела до упадку світову римську імперію та перевалила у нас всякі звязки з полудневим світом. Щойно по цих гунах і аварах, протягом IV. ст. Словяни заняли були вже всі наші західні землі. Від цеї мандрівки народів ця доба зветься **добою мандрівок народів.**

Тому й на наших землях всі відносини тодішнього життя змінилися в цій добі, першазнає з огляду на цілковиту зміну дотеперішнього населення через словянську кольонізацію. І ця доба на наших землях переходить **в княжу добу,** словянську, бо в ній були вже всі наші землі заселені остаточно словянами.

Княжа доба ділиться на старшу-поганську (600—900) і молодшу - християнську (900—1100) — хрещення України в 988 р., причисляючи третю, наймолодшу (1100—1375) вже до вповні історичного середньовіччя. Згідно з київським літописом розріжняємо вже східні та західні словянські племена, що їх розмежовують лінією Дукля—Коросно (Красна) — Чудець Ланцут — Тарноґород — Красностав — Дрогичин — Більськ, цебто згрубша нинішньою етнографічною границею.

Одначе перші історичні словяни, серед довгих змагань опанували свої дуже великі землі, мусіли першусього оборонювати свої землі перед частими наїздами азійських кочовників та північних германців; тому найбільше питомими памятками з того часу є якраз укріплені останки їхніх „городів, численні **городища.** Найстарші наші городи, згадані у київському літописі під 981 р. Був це Перемишль та другі городи. В XI. ст. згадуються між другими городами **Сяник** (1150). Але смуга краю між Сяном і Вислоком виказує лише три далеко розкинені городища, а саме у Брацейовій над Вислоком, у Сільці над Вислою та Городищу біля Ярославя над Сяном.

Наші західні землі у княжу добу мали культурні звязки з цілим світом. Купецькі каравани доїздили аж до Перемишля. І це була дорога, „королівський путь" галицько-володимирського літопису, що вела з півночі здовж Сяну до Перемишля, а звідтам, або здовж Сяну або коротшою дорогою здовж ріки Віґору до міста Сянока. Відси вела здовж Сяну аж у долину ріки Солинки — на закарпатський бік долиною ріки Ціроки аж до ріки Лябориці. Ще іншою дорогою була, на північнім боці Карпат „уґорськими воротами" іпатського літопису, дорога здовж ріки Вислоку і Ясьолки на дуклянський провал — здовж р. Лябориця — до Будапешту.

Початки нашого українського осельництва за Карпатами — треба зважати на часи загального розвою українського осельництва на захід і південь, в VII—VIII в.; тільки це первісне осельництво, як взагалі на окраїни, а до того ще відтяте Карпатським хребтом від кольонізаційних вогнищ, мусіло бути досить рідке, і цим можемо пояснювати скоре і глибоке винародовлювання українських осад на підкарпатській рівнині. Лише на самім підгірю і в горах — цебто в Карпатах, менше привабних для нових приходів, українське населення, з початку, певно, дуже рідко й слабо осілене, мало час розмножитися й закорінитися та завдяки тому задержало свою окремішність і етноґрафічну перевагу до наших часів. Отже твердження — наче лемки виводяться з румунів - сербів і т. п. — та що вони прийшли в Карпати і карпатське підгіря в часі, як і підгіря і навіть самі гори були вже в значній мірі опановані чужоземними елементами, та ще до того у всіх вигідніших місцях, вспигли їх так сильно опанувати, і то переходячи з Галичини через порожній (як треба його собі в такому разі представити!) широкий карпатський пояс! — таке твердження не має жадних наукових основ і доказів та його безвартісне поминаємо і відкидаємо. І наш літописець, представляючи, що Володимир жив „в мирі" з сусідами (окольними) і між ними — з угорським королем, мабуть не представляв собі карпатського пояса якоюсь безлюдною, порожньою пустинею. Зрештою лемки, як і другі українці оселювали цілі західні Карпати і по обох сторонах — не в XII. або XIII. століттю, лише це могло діятися перед тим, поки почався осельницький рух на карпатське підгіря і в гори від полудня, в часах розвою української кольонізації взагалі; отож первісними мешканцями Карпат бачимо не волохів, не мадярів, ані німців або поляків, лише тут прийшли разом з своїми братами словянами-українцями — як невідривна і тісно з ними звязана українська вітка лемки та до сучасної пори заселюють цілі Західні Карпати.

(Дальше буде).

НА РІЖНІ ТЕМИ

ХТО ВИБРАВ РУЗВЕЛТА?

Відомий тижневик „Сатердей Івнінг Пост" помістив під таким наголовком довгу статтю, в котрій старається доказати, що Рузвелта вибрали передовсім обтяжені дітьми іміґранти, мурини і взагалі незаможні люди.

Тижневик дуже слабо закриває своє невдоволення зпиводу вибору Рузвелта, а ще слабше своє огірчення, що саме такі люди вибрали президента.

Він видимо хотів би, щоби президент виходив по волі „старих американців", білих і взагалі багатих людей.

ЧУЛИ ДЗВІН, АЛЕ ДЕ ВІН?

„Сатердей Івнінг Пост" називає останні президіяльні вибори „першими клясово свідомими виборами" в Америці.

Хто читає глибше американську історію, той знає, що в Америці вже нераз люди голосували згідно зі своїм клясовим почуттям. Якщо останні вибори були першими в якомусь змислі, то хіба в тому, що цим разом незаможні виступили за вибір чоловіка, котрого вони вважали обороцем своїх інтересів.

Власне це „Сатердей Івнінг Пост" уважає чимось недобрим. Та чому саме клясова свідомість у незаможних має бути злою, коли клясова свідомість у заможних злом не вважається?

СОРОМ?

Має ще стаття „Поста" ще й ту замітну сторону, що вона видимо хоче викликати сором у тих, що голосували за Рузвелта. Вона немовби каже: „Як вам нині не сором за кандидата, котрого вибрали своїми голосами іміґранти, мурини й бідолахи?

„Пост" думає, що всякий чоловік, який не є іміґрантом, котрого обсіли діти, який не є мурином ні безробітним на „реліфі" застидається й постановить на будуче голосувати все з „правильними" людьми, що втікають від іміґрантів, муринів і людей на „реліфі".

НОВИЙ СНОБІЗМ

Ця порода людей це досить поширені в англьо-саксонському світі сноби.

Сноб не дивиться на внутрішню вартість людини, але на її зовнішнє положення. Для нього аристократ вартніша людина вже по його походженні й суспільному становищі.

Становище „Сатердей Івнінг Поста" це прояв снобізму в виборах. Бо коли сноб іде до виборів, він не дивиться, за яку програму стоїдь кандидат, та на скільки він дає гарантію, що він її буде чесно в життя переводити. Він дивиться за те, з ким кандидат „компанію держить": як за нього стоять люди, якими сноб погорджає, мурини іміґранти, жиди, італійські „дигери", то він за такого кандидата не може голосувати.

СНОБІЗМ І ХАРАКТЕР

Не можна би ще багато мати роти такого сноба, якби він принаймні був послідовний. Наприклад, якби так „Сатердей Івнінг Пост", ідучи за своїм упередженням проти муринів, обтяженим дітьми іміґрантів і людей на „реліфі", сказав послідно: Не хочемо голосувати з ними і не хочемо від них передплати.

Та чи скаже таке „Пост"? Певно що ні. Він навіть не мав би нічого проти того, якби ці, погорджувані ним люди дали свої голоси на того, кого „Пост" уважає висловником своєї кляси.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ОРҐАНІЗАЦІЯ БІЗНЕСІВ.

Неодному з українських бізнесменів нераз приходить на думку загадочне питання, як побільшити свій бізнес? Ми часто звикли приписувати успіх якогось чоловіка його надзвичайному о с о б и с т о м у щастю. До певної міри воно правда. Але більше від самого щастя відграє ролю в бізнесі знання фаху, підприємчивість. До знання додати троха щастя і можна зробити великий успіх. Але без знання цілком певно мусить наступити невдача, нещастя.

Звичайно наші бізнесмени вдовбляються малим. Вони йдуть у бізнес без належної підготовки. Буває і таке, що йдуть до бизнесу не маючи про нього найменшого поняття. Мучать цей бізнес, а бізнес їх, яких десять пятнацять літ й по тих довгих літах нераз вдасться їм зощадити дещо гроша, та купити той дім, де міститься їх бізнес. Це вони вже вважають великим щастям. Коліж не встоять у бізнесі і стратять, то це називають нещастям. Правда, воно нещастя. Але те нещастя не прийшло припадково, внаслідок якихось непередбачених сил, тільки прийшло як наслідок незнання бізнесу.

Бізнес це фах, подібний до професії. Його треба довго вивчувати. Добрий бізнесмен потрапить повести нераз кілька ріжних галузей, хоч може сам точно не знати фахового боку цеї галузи. Зновуж фахівець даної галузи не конче мусить визнаватись на самім бізнесі. Не все трапляється таке, що фахівець, що добре вміє щось виконувати, є також добрим бізнесменом і вміє свій фах „продати", та використати його фінансово. Той, що йде до бизнесу, мусить добре визнаватись, до чого він найкраще надається? Копи йому потрібно одного досвіду, мусить поповнити це знання якогось іншого чоловіка. Та вже ніколи не повинен чоловік пускатись у якийсь бізнес на осліп, зовсім не визнаючись ні в фаху ні в бізнесі.

Ми маємо професійних людей з вищим знанням і талантом. Та трапляється нераз, що вони тої своєї професії і талану не вміють якслід використати. Бо вони не є бізнесмени. На тім вони чимало терплять і нарікають на інших. Фактично в таких випадках нема що нарікати, тільки треба радити собі так, як це інші роблять, а саме, брати добрих і досвідних бизнесових менаджерів, які розроблюють їм професію так, що самі дістають за це належну нагороду і професіоналісти користають.

Те саме відноситься до всіх наших фаховців, які може і знають своє діло, але не вміють повести бизнесової сторінки. Або навпаки, знають бізнес, а не знають фаху.

Таких речей в нас ніхто не порушує, щоб не наражуватись на ненависть, мовляв, „хтось когось критикує". Всетаки це хиби, які треба порушувати і їх направляти. Якби в нас була своя бизнесова організація, такі справи булиб порушувані, дискутовані і вирішені. Більша щирість і отвертість запанувалаб серед бизнесменів і ми багато користалиб з взаїмного досвіду і знання. Один сказав би одне, другий що інше.

Брак бизнесової організації зле відбивається не лиш в Ню Йорку, але також в інших місцевостях. Ці справи вже були здебільша порушувані попередньо. Тепер треба приступати до реалізації цього пляну. Треба створити бизнесову організацію в Ню Йорку. Праця біля заснування союзу українських бизнесменів в Ню Йорку не повинна натрапляти на великі труднощі вже хочби тому, що кожний бизнесмен, навіть найменший, має дещо ширший світогляд. Крім того такий союз був би в його власнім життевім інтересі.

Такі бизнесові організації не є новиною. Їх мають всі інші народности. Тому й ми ідім тим шляхом. Не легковажмо собі тих речей. Викиньмо зноміж себе свої старі порахунки, коли вони в нас є і берімся до праці. А минулі наші помилки використаймо на те, щоб цей раз краще справу повести. Бо все нарікати на нашу долю ні бизнесменам, ні цілій українській суспільности хісна не принесе. Нам поможе лиш одне: активність!

Платон Стасюк,
Ню Йорк, Н. Й.

АРТИСТ МИХ. ГОЛИНСЬКИЙ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

Михайло Голинський, відомий оперовий співак, що виступав останніми часами в Канаді, дістав дозвіл на побут в Злучених Державах і вже прибув до Дітройту.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА!

UFS

ГАЙЛІ СЕЛАСІ, ЦІСАР ЕТІОПІЇ, В ЄҐИПТІ.—Цісар (наліво) розмовляє з англійським ґенералом.

З ДНЯ

НЕ ОДНАКОВІ МІРИ.

„Ніхто не може зрозуміти тої політики, яку він впродовж останніх трьох літ граф Степан Чакі, померлий вчора мадярський міністер закордонних справ, не взявши під увагу тих условин й обставин, серед яких малі народи в центральній Європі мусили пробиватись". Так пише в редакційній статті з 28. січня ц. р. „Н. Й. Таймс". Далі там говориться, що хоч Мадярщина мусіла звязуватись з державами „осі", мусіла навіть підписувати з ними мілітарний союз і далі в тім союзі залишатися, але все це було зроблене з мусу... щоб відзискати втрачені по першій світовій війні території. Вона справді відзискала чимало своїх територій, а все це завдяки хитрій політиці Степана Чакого, який виграває Німеччину проти Італії і так виторговував від одної і другої.

Ціла стаття ні одним словечком не попрікає за те Чакого, хоч, як згадано, він був одним з найпередовіших мадярських політиків, які накликували мадярів до союзу з державами „осі". Навпаки, називає його „добрим мадярським патріотом".

ЦЕ ГАРНО.

„Н. Й. Таймс" це поступова і вирозуміла ґазета. Тому не диво, що вона так пише. Ми лише зо свого боку ставимо таке академічне питання: Чому з такою поблажливістю і вирозумінням не ставились американські й інші світові ґазети до Карпатської України, зокрема її уряду, який також шукав з конечних мотивів якоїсь чужої опори? Заначуємо тут відразу, (аби вибити ріжним донощикам арґумент з рук), що ми не одобряємо вщілости політики уряду Карпатської України, зокрема його заграничних тягів і виразно говорили, що рахувати на німців — небезпечна річ. Німці мають свої особисті інтереси і коли ті інтереси їм це подиктують, вони мимо кинуть українську справу вовкам на жир. Так і сталось.

Та ходить нам тут, чому з такою самою толеранцією не відноситься світова преса до тих українських політиків, які, хоч і помилково, думають, що в німців український нарід може добитись якоїсь опори? Чому їх загально називають „нацистичними агентами" і т. п.? Хібаж засада чесної гри не велить припускати, що вони також можуть бути українські патріоти, які шукають цеї опори з мусу, ведені може і розпукою?

Зо свого боку ми є такого переконання, що колиб по англьо-саксонській боці, було більше вирозуміння для цього незавидного українського положення, менше булоб серед українців спантеличених людей і більше віри до англьо-саксонського табору.

ЩЕ РАЗ ДВІ МІРИ.

В тім самім числі „Н. Й. Таймсу" є ще друга редакційна стаття, дуже коротенька, яку ми передамо вщілости. Відноситься вона до цілком іншої справи. Та стаття звучить:

„Сенатори Най і Гвілер є спільними авторами резолюції, внесеної вчора в сенаті, яка має за завдання покликати президента Рузвелта, щоб той виявсин ціли теперішньої війни і розкрив, чи в них нема часом „секретних" плянів розподілу і набуття чужих територій. Ми надіємось, що тепер панове Най і Гвілер внесуть ще одну резолюцію і зажадають від президента запевнення, чи є що правди в тих вічно повторюваних вістках, начеб німецькі війська з а х о п и л и Чехословаччину, Польщу, Норвеґію, Бельгію, Францію і Голяндію?"

Як бачить читач, в тій статті є іронія. „Таймс" посередньо хоче сказати, що не треба зясовувати цілей війни, коли названі держави знаходяться під пятою німецького наїзника. Велика Британія має перед собою шляхотну ціль вже хочби в тім, що своєю перемогою визволить згадані народи з націстичного ярма.

НАШ ЗАПИТ.

Це гарно. Тільки дивує нас, чому „Таймс" у вичислюванні поневолених народів зупинився лиш над тими, що їх підбила Німеччина? Чому не додав Литви, Латвії, Естонії, коли вже не хотів згадувати про Україну, і Білорусь, Грузію і інші, підбиті московським хижаком, народи?

Хіба ті інші народи не хочуть волі? Хіба боротьба за їх визволення містилаб у собі менше шляхотности, ніж боротьба за Чехословаччину, Польщу й інших?

ЗЛУДНІ НАДІЇ.

Коли ми підкреслюємо десятки разів, щоб у заграничній політиці не можна числити на якісь гуманні, високі засади, то робимо це не тому, що не любимо ті високі засади і не хочемо, щоб вони на світі діяли. Поневолені і безсилі люди все хапаються за високі засади немов потопаючий за стебелину. Ми лише перестерігаємо перед рахуванням на якісь універсальні гуманні засади, щоб тим не обдурювати наших людей, не засипляти їх наркотиком злудних надій. Бо злуда зникне, прийде розчарування і заломання. Краще дивитись відважно правді в очі, творити силу, охоту до твердих змагань і все памятати, що в міжнародних зносинах народи мають дві міри: „Добре, коли я заберу іншому жінку; зле, коли хтось забере мені".

UFS

АМЕРИКА СПУСКАЄ НА ВОДУ НОВИЙ ПІДВОДНИЙ ЧОВЕН.—У фльотних доках на Мер Айленд спущено цей човен, котрого будова коштувала 6 міліонів долярів.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Приняття С. У. А.

Дня 4-го січня відбулося річне приняття у парохіяльній новій салі для членок 6-го відділу С. У. А. Також прибули запрошені гості. Саля була прибрана великим деревцем, синьо-жовті стяжки висіли по цілій салі. Столи були прибрані дуже гарно, на головнім столі, світилися високі білі свічки, між ними гарні квіти. Це робило велике враження на присутніх гостей. На це річне приняття запрошено теж нашого пароха о. Турулу. Відтак усі присутні засіли за столи.

А. Мазурик, як голова 6-го відділу С. У. А., покликала о. Турулу на товстмайстра. О. Турула поблагословив вечеру і разом усі відмовили молитву.

По вечері предсідниця А. Мазурик попросила до слова о. Турулу. В своїй промові о. Турула зясував важні справи в теперішнім положенні тут, в Америці. З черги пані А. Мазурик в своїй промові вияснила працю жінки в рядах С. У. А. В дальшій своїй промові зазначила, що ми є дуже щасливі тут, на американській вільній землі, що ми не бачимо страшних воєнних мук, які наші рідні сестри, брати і цілий український нарід переживає в ріднім краю. Під проводом А. Мазурик були покликані інші до слова: дякоучитель А. Лаврів, М. Попович, Ева Гирула, А. Павлович, А. Біґун, К. Сипян, М. Попович. Бесідники зложили щирі желання для нашого зорганізованого жіноцтва С. У. А.. Накінець відспівано пісню „Боже Великий Єдиний" під проводом дякоучителя А. Лавріва, а голова відділу пані А. Мазурик зложила подяку для зібраних членкиць і гостей та попросила, щоби зложити від себе дар, як коляду на Український Каледж в Стемфорді.

Присутні на те згодилися. Збіркою занялися: К. Сипян, С. Андросин. Зложили по $1: о. Турула, А. Мазурик, К. Сипян, М. Пригода, М. Перебушка; по 50 ц.: А. Біґун, Я. Сорохтей, С. Матковська, А. Пастуцин, К. Лисько, Ю. Ланяк, М. Шурбут, Ева Гирула, В. Стахів, пані Пащук, М. Попович, М. Псюк, А. Бащук, пані Пристайко, пані Лаврів; дрібними жертвами $2.50. Разом 15 долярів.

Голова відділу А. Мазурик, А. Плюта, М. Лялюк зявилися колядою на дохід Каледжа. Зложили по $2: Д. Біганський, Д. Морґен, д-р Суковаченко, В. Якимович; Д. Матковський $1.50; по $1: М. Пічак, Д. Солима, п. Севич, Г. Мельник, А. Полюва, І. Сорохтей, Я. Хомин, П. Гранковський, М. Рак, М. Дорофей, Д. Тіцький, С. Хомин, М. Заяць, С. Павлович, К. Пилипів, А. Іванів, К. Дума, В. Британ, В. Непорадний, Д. Коритко, М. Юрків, П. Гринів, Д. Палків, П. Блага, А. Шевчук, Д. Сеник, М. Кость, М. Онуфрик, В. Пукіш, С. Кушлик, А. Адрусів (з вест), А. Руманський, С. Дармаць, М. Місюра, А. Гривнак, Д. Швець, В. Панчишин, Д. Шелецька, К. Бінашевська, К. Крук, П. Падучак, М. Климців, М. Худак, Г. Коґут, М. Кузьмик, М. Лялюк; М. Моста 60 ц.; по 50 ц.: М. Пилипів, Я. Сипян, В. Гранковський, Т. Базів, А. Плюта, С. Лижечка, М. Сюма, М. Тимків, В. Вилс, А. Мельник, М. Бойко, В. Дорофей, Н. Волик, М. Гойсак, А. Руда, Н. Сивульський, М. Мельник, А. Пасцак (з норт); по 25 ц.: Д. Гнилишин, Н. Лінк Коляда принесла $65.60, з вечері $15. Разом $80.60. Розходу було $2.60. Вислано на Український Каледж до Філядельфії $78. Жертводавцям щира подяка.

Анна Мазурик.

ПОДАЄМО ДО ВІДОМА ВІДДІЛІВ 8 І 12 з ЙОНКЕРС І ВІДДІЛУ 6 з ГЕЙСТІНҐС, Н. Й.

— що —

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

тих відділів відбудуться

В НЕДІЛЮ, 16. ЛЮТОГО (FEBRUARY 16, 1941)

В КЛЮБОВІЙ ГАЛИ,

13 WASHINGTON STREET, YONKERS, N. Y.

в годині 5. пополудні.

На ці збори повинні прибути урядники й члени всіх трьох відділів. Це будуть перші орґанізаційні збори в нашій місцевости, а тому кожний член і членкиця повинні бути присутні на таких зборах. Орґанізатор У. Н.Союзу **п. А. Маланчук** буде промовляти на зборах.

Окремо повідомляється **членів відділу 8.**, що звичайні місячні збори зачнуться того самого дня і в тім самім місци в годині 2. пополудні. На тих зборах буде вибір делеґата й заступника на конвенцію. Проситься членів прибути вчас, так, щоб до пятої години можна було скінчити місячні збори, бо як уже повище сказано, то в пятій годині зачнуться орґанізаційні збори.

ЗА ВІДДІЛИ 8, 12, 6 У. Н. СОЮЗУ:

27.33 **В. Мандзій, П. Федорко, А. Вовк,** секретарі.

ПЕРЕМІНИ ПРЕДСТАВНИЦТВА В ПАЛАТІ ПОСЛІВ

(Деякі стейти дістануть більше послів, а знова число інших зменшиться, одначе загальне число остане те саме).

Переписне Бюро проголосило, що згідно з переведеним переписом, ціле населення Злучених Держав 1940 року виносило 131,669,275 людей. Після того буде зроблений новий, десять-річний поділ репрезентаційних місць у палаті послів, цебто одної з двох частин конґресу у Вашинґтоні.

Після існуючого конґресового реґуляміну, на протязі наступних десять років стейт Каліфорнія матиме три додаткові місця для своїх репрезентантів у палаті послів, а по одному додатковому місці дістануть стейти Аризона, Флорида, Мішиґен, Ню Мексико, Норт Каролайна, Ореґон і Тенесі. Зате інші стейти, а саме Аркензо, Ілинойс, Індіяна, Айова, Кензас, Месечусетс, Небраска, Огайо, Оклагома і Пенсилвенія стратять зі свого числа по одному послові. Представництво в сенаті не підлягає ніяким змінам, бо конституція приписує, що кожний стейт висилає від себе два сенатори, незалежно від числа свого населення.

Згаданий конґресовий реґулямін приписує, що кожний стейт висилає репрезентантів після загального числа населення. Перше всього число населення Дистрикту Колюмбія, котрий не має безпосередньої репрезентації в конґресі, відтягається від загального числа цілого краю, а потім те оставше число ділиться через 435, цебто те число послів, на яке дозволяють теперішні приписи закона. Таким чином виходить, що на кожних 301,163 людей припадає один посол. Коли вийде так, що остане більше половини того числа, то в такім випадку йому теж прислугує право до вибору одного посла. Одначе кожний стейт управлений до вибору щонайменше одного посла, незалежно від числа свого населення, хочби воно було найменше. Тому стейт Невада, з населенням тільки всього 110,247 людей, хоч має менше половини вимагальних 301,163, висилає від себе одного представника до палати послів.

Теперішний конґресовий реґулямін про репрезентацію, ухвалений 1929 року, передбачує автоматичну переміну тих 435 місць в палаті послів, а саме після переведення кожного десять-літнього перепису населення краю. Як в часі ухвалення того реґуляміну було 435 послів, то те число задержано й до цього часу.

Перед 1929 роком, коли той стабілізаційний закон був ухвалений, деякі стейти вели завзяту боротьбу за те, щоби не зменшувати числа їх послів, яке роблено після старого пляну переміни. Цей старий плян, хоч теж опертий на переписі населення, оставив для конґресу означене число послів, яке кожний стейт може мати. З початку бувало так, що посол міг заступати не більше як 30,000 людности, але таке ограничення було зроблене тоді, коли в цілім краю не було більше як 2,500,000 людности. Зо зростом населення краю, збільшалось число послів після кожного перепису, однак ніколи не доходило до управленого числа. Звичайно бувало так, що кожний стейт задержував те число послів, яке вже мав, а де збільшалось населення, там добавлювано число послів. Хоч з такого опреділення не було повного вдоволення, то однак до 1920 року майже ніхто тому не спротивлявся. Аж того року тактика опозиції в конґресі довела до здержання дальшої переміни представництва аж до 1929 року, коли то принято новий реґулямін.

Загальна Рада — ФЛІС.

ВІЙСЬКОВА ПЕКАРНЯ. — Ця пекарська машина на форті Луиса, в стейті Вашинґтон, може намісити тіста для 75,000 жовнірів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зап. Січи, від. 367. відбудуться в неділю, 9. лютого, в год. 1:30 пополудни в гали церковній. Проситься всіх членів явитись. На цих борах буде вибір делеґатів на 20 конвенцію У. Н. Союзу. Присутність всіх членів є обовязуюча. Проситься членів вирівнати свої вкладки та старатись приєднувати членів, як старших, так і молодших, до У. Н. Союзу і Товариства. Уряд на 1941. рік вибраний слідуючий: Предс. Микола Сорохтей; заступ. Ант. Бабій; касієр Павло Лиско; заступ. Корн. Сорохтей; секретар Роман Дмитрів; заст. Мих. Микитинський; контр. коміт.: Петро Псюк, Дм. Сподарик, Вас. Бабій; коміт. надз. хорих: Іван Пукін, Вас. Пристайко, Мих. Попович; господар галі Степ. Чайківський; прапорщики: Мих. Петрів, Вас. Швець.

КУРТІС БАЙ, М.Д. — Місячний мітинг Бр. св. Петра й Павла від. 81., відбудеться 23. лютого в 2. годині пополудни в церковній гали. Кождий член повинен явитись, бо є справи до полагодження. Буде вибір делеґата і його заступника на конвенцію У. Н. С. — За уряд: від. 81: Володислав Чачка, предс.; Андрій Блаущак, кас.; Петро Безилек, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. — Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 59., відбудуться в суботу, 8. лютого, в галі під церквою, в год. 7.30 вечером. На цих зборах буде вибір делеґата на 20. конвенцію У. Н. Союзу і буде присутний організатор Антін Маланчук. Цікаво нам, що він скаже за другі відділи і за наш, бо організатор Маланчук відвідав много відділів через цілий рік і знає, котрі відділи поступили вперед. При тім довідаєтесь щось більше, тільки прийдіть на збори. Хто з членів довгує, нехай вирівнає свій довг; як цего не зробить, може бути суспендований і не має права голосувати на делеґата. Щоби потім не було якого нарікання, тому всі на збори і сповніть свій довг! — Д. Чернявський, предс.; М. Галькевич, кас.; І. Глива, секр.

ГУДСОН, Н. Й. — Важні збори Бр. св. Йосафата, від. 273. відбудуться в неділю, 9. лютого зараз по Службі Божій в 12. годині в гали ветеранів В. Ф. В., 252 Варен Стр. Обовязком кождого члена бути на тих зборах, бо буде вибір делеґата на 20. Конвенцію У. Н. С. — За уряд: Л. Годованський, предс.; М. Лібрук, кас.; П. Маряк, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 352., відбудуться в неділю, 9. лютого, в 2. годині пополудні в парафіяльній гали. Проситься усіх членів і членщів відділу прийти на збори, бо маємо дуже важні справи. Буде вибір делеґата. Проситься членів поплатити свої вкладки до Союза. Напоминаю платити на зборах, щоб ви потому не нарікали, як будете суспендовані. Проситься прийти, бо маємо докінчити річні збори, що відбулися 12. січня. Г. Бандрівський, предс.; М. Окунський, кас.; М. Гавриляк, секр.

САВТ ДІРФІЛД. Річні збори Тов. Галицька Січ, що відбулися 12. січня, почалися справозданням з тамтого року, показали, що все перейшло добре. Опісля урядники сказали, кілько зо старого року довгу залягає. Потім була дискусія. Опісля був вибір уряду. Вибрані були: Василь Гудима, предсідник; Іван Олійник, касієр; Стенли Пасічник, касієр; Олекса Сельський і Григорій Чаплий, контрольори; Яків Романюк, Микола Рева, завідателі хорих; хорунжі ті самі, що були; дверник І. Валко. Мітинги будуть відбуватися в другу неділю місяця. На наступнім мітинґу буде вибір делеґата на конвенцію. Проситься всіх бути на мітинґу.

МЕКІС РАКС, ПА. — Місячний мітинг Бр. св. Володимира, від. 91., вібудеться в неділю, 9. лютого в годині 12:30 пополудні в гали У. Н. Дому. Проситься членів прийти на мітинг, бо є важні справи до полагодження і буде вибір делеґатів і заступників на конвенцію У. Н. Союзу. Прийдіть всі, щоби пізніше не нарікали, що делеґати не були добрі. — Уряд: Володимир Кремін, пр.; Павло Паньчак, кас.; Михайло Гузиляк, секр. рекордовий.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛ. — Звичайні збори Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 216., відбудуться 9. лютого в годині 2. пополудні в галі церковній, 12205 Парнел Ев. Проситься всіх членкинь прийти вчас. Також буде вибір делеґата на конвенцію. — К. Шемердяк, предс.; Р. Білик, кас.; А. Сосновська, секр. фін.

ЙОНҐСТАВН, О. — Уряд місцевого від. 140. У. Н. Союзу на рік 1941: Стефан Роган, предсідник, 2259 Кімел Евня, Йонґставн, О.; Михайло Когут, кас., 1157 Ройен Евня, Йонґставн, О.; Іван Кравець, П. О. Бакс 31, Джірард, О. Мітинги Бр. св. Арх. Михаїла, від. 140. відбуваються в другу неділю по першім, під ч. 525 В. Ройен Евня, Йонґставн, О.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Бр. св. Петра і Павла, від. 102. відбудуться в неділю, 9. лютого, зараз по Службі Божій в гали церковній на Калич Вест 7. Стр. Кождий член повинен явитись на ці збори, бо буде вибір делеґатів на конвенцію У. Н. Союзу. Кождий член, як мужчина так і женщина, що платять до У. Н. С. мають голос у виборах делеґатів. Припоминається тим членам, що довгують до Братства, щоби вирівнали свій довг. Члени, котрі ще не мають своїх дітей в Союзі, щоби записали. — Юрій Гірняк, предс.; Д. Дорош, кас.; Микола Бусько, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 146., відбудуться в неділю, 9. лютого, в годині 1.30 пополудні під ч. 13530 Чарест стр. Просимо кождого одного члена бути присутним на зборах, де будемо вибирати делеґата на XX. конвенцію У. Н. Союзу і другі важні справи є до полагодження. Звертаємо увагу членам, котрі мають забагато довгу за неплачення місячних вкладок, бо в противнім разі мусимо поступити після статута; щоб не було запізно. Просимо бути на зборах, де полагодимо і Ваші справи — щодо довгів Ваших. — П. Андрушків.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 75. відбудуться в неділю, 9. лютого, точно в годині 1. пополудні в У. Н. Домі при Мартін ул. Взивається всіх членів і членкинь, прибути на збори, бо маємо важні справи до вирішення. 1) Буде вибір делеґата і його заступника на XX. конвенцію У. Н. С. 2) На минулих зборах ухвалено відбути сего року 25-літний ювилей існування нашого Товариства; проситься членів прибути на збори, щоби ми могли обширніше обговорити справу ювилею. Напоминається довгуючих членів вирівняти свої місячні вкладки; в противнім разі наразяться на суспензу. Проситься родичів, котрі мають діти, вписати їх до У. Н. Союзу. Приходіть самі і приводіть своїх знайомих, в кандидати до У. Н. Союзу. — За уряд: Петро Костирка, предс.; Іван Слуцецький, кас.; Мих. Присташ, секр.

БРІСТОЛ, КОНН. — Місячні збори Тов. ім. І. Франка, від. 390. відбудуться в неділю, 9. лютого, точно в годині 2. пополудні на Ветеран Галі, 46 Скул стр., Брістол, Конн. Обовязком всіх членів явитися; буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу, а також є більше важних справ до полагодження. На зборах буде приявний окружний організатор п. А. Маланчук. — За уряд: І. Бугрин, предс.; М. Сивяк, секр.

UTICA, N. Y. — The St. Peter & Paul Society, Br. 58, will hold its monthly meeting Sunday, Feb. 9, 1941, at the Church Hall at 2:30 P.M. This meeting is very important and every member should be present, as a delegate and his alternate will be elected for the coming U. N. A. Convention. — Michael Donawick, Jr., Secretary.

БАВНД БРУК, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 344., відбудуться в неділю, 9. лютого, в год. 3. пополудні. Проситься всіх членів і членкинь прийти вчас. Крім звичайних справ відділу буде вибір делеґата на XX. конвенцію У. Н. Союзу. Пригадуємо довжним членам, щоб вирівнали свої довги і не наражувалися на суспендацію. Члени, що не являться на тім мітинґу, підлягають карі після статута. На рік 1941 вибрано уряд такий: Теод. Присташ, предс.; Я. Резнік, кас.; П. Гусак, рек. секр.; Гр. Геба, фін. секр.

Л. КЕРІ, котрого президент Рузвелт висилає до Китаю на розгляд економічного життя.

ВПРАВЛЯЮТЬСЯ В „ТЕПЛЯРНЯХ"

СТОКГОЛЬМ. — Берлінський кореспондент шведських газет подає, що німці приготовляються до африканської кампанії. Вправляють вояків і офіцирів, в спеціяльних теплярнях, де вояки мусять витримувати довгий час, і по 48 годин, велику спеку, получену з вогкістю. Вправляють вояків теж до кампанії в пустелі й горах Африки.

НОВА МАДЯРСЬКА ШТУЧКА

БУДАПЕШТ. — Мадярський уряд, щоб приєднати меншини, рішив, що мадярська мова на територіях менщин буде другою обовязковою мовою, а першю буде рідна мова меншин. Очевидно, як родичі забажають такої зміни.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Реґурялний мітин. Братства св. О. Николая, відділ 276., відбудетьсия в неділю, 9. лютого, точно в 2. годині пополудні. На тім мітинґу відбудеться вибір делеґатів на конвенцію У. Н. С. Обовязком кожного члена й членкині прийти на цій мітинг. Довгуючі члени можуть вирівнати старий довг за рік 1940. і за січень 1941. — За уряд від. 276. У. Н. С.: Михайло Гриневич, предс.; Михайло Фук, секр.-кас.

МОНЕСЕН, ПА. — Збори Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 338., відбудуться в неділю, 9. лютого, по обіді в годині 2. в Українськім Домі на 2 вул. 213 Шунмекер Евня. Проситься всіх членів прийти на ці збори, бо буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. Проситься довгуючих членів прийти і вирівнати свої довги, бо хто не вирівнає цього місяця, буде суспендований. — За уряд: Михайло Коваль, предс.; Павло Янковський, касієр; Микола Куць, секретар.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 3. лютня 1941. року помер у Ню Йорку

СЕМЕН ПАЛАМАР.

Покійний вступив у члени У. С. Союзу в жовтні 1935. року.

Походив зо села Пустоголови, повіт Зборів, Галичина. Родився 1881. р. Прожив 60 років.

Полишив жену Катерину, сина Івана і дочку Стефанію в старім краю і сина Василя в Америці.

Похорон відбудеться в середу, 5. лютня 1941., 9:30 рано з заведення П. Яреми, 129 East 7. ул., до церкви св. Юра.

Нехай земля Йому буде пером!

Петро Кучма, секр.

Дня 28. січня 1941. року помер в Ансонії, Кон., по короткій недузі член Тов. Запорозька Січ, від. 67. У. Н. Союзу,

АНДРІЙ СУХОВЕР.

Походив зо села Засінка, повіт Тернопіль, Західня Україна. Полишив вдову Йосифу і 4. дітей. Похорон відбувся 31. січня з дому жалоби до укр. церкви св. Ап. Петра і Павла в Ансонії.

Нехай земля Вашинґтона буде Йому пером!

Григорій Патинок, секр.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ.

Ліпше пізно...

Суддя: Бійся Бога, чоловіче! 30 літ ти жив зо своєю жінкою, а тепер на старість хочеш розводитися?

Муж: Пане суддя! Вам дивно чому я цього скорше не зробив? Ну, щож робити? Трудно. Але я так думаю, що ліпше пізно, як ніколи...

ТАРЗАН, ч. 218. Секретна постанова.

TARZAN CAUGHT SIGHT OF ARROWS EMBEDDED IN A TREE. THE WILD GIRL HAD BEEN HERE, AND THE BUTAWAS HAD TRIED TO KILL HER.

Тарзан завважив на дереві дві вбиті стріли. По інших знаках він відкрив, що тут була дика дівчина і це до неї стріляли батавці.

QUICKLY THE APE-MAN PICKED UP THE TRAIL OF BASCOM SHARP AND HIS SEARCHERS, WITH COLD FURY HE CONFRONTED THEM.

Він скоро повернув назад до товариства Баскома Шарпа. З лютим поглядом він підійшов до нього і запитав про причини.

"THEY SHOT AT HER BEFORE I COULD STOP THEM!" SHARP LIED. "WE FEARED SHE'D KILL US!" THE BUTAWAS PLEADED.

-218-

„Вони стріляли до неї це заки я вспів це завважити", викручувався Шарп. А батаві викручувались тим, що, мовляв, вони боялись, щоб вона їх не постріляла.

"CAPTURE HER; BUT NO HARM MUST COME TO HER!" TARZAN THUNDERED. THE SAVAGES CRINGED AND NODDED ASSENT.

BUT EACH TOOK A SILENT VOW. IF TARZAN WAS TO BE THE WILD GIRL'S DEFENDER, THEN HE TOO MUST DIE!!

Зловіть її, але цілу, без шкоди", приказав Тарзан, а дикуни мовчки потакували. Але кожний з дикунів присягав тишком в серці її вбити.